

Наш Лемко

РІК III.

Ч. 21 (69)

Львів, 1-го листопада 1936.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1.80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

ОПОВІСТКА.

Загальні Збори Кружка „Р. Ш.“ у Сяноці відбудуться в понеділок, дня 2. листопада 1936 р. о год. 10-тій у домівці Читальні Т-ва „Просвіта“ в Сяноці (коло Церкви).

Порядок нарад:

- 1) Відчитання протоколу з попер. Заг. Зборів.
- 2) Звіт уступаючої Старшини.
- 3) Звіт Контрольної Комісії.
- 4) Дискусія над звітом.
- 5) Удільнення абсолюторії.
- 6) Вибір нової Старшини.
- 7) Вибір 3 делегатів на Заг. Збори „Р. Ш.“ у Львові.
- 8) Внесення.

Др. Ст. Ванчицький, вр.
Голова.

Др. В. Каранович, вр.
Секретар.

СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБІТЬ, ЛЮБІТЬ ЇЇ ВО ВРЕМЯ ЛЮТЕ!
В ОСТАТНЮ СКОРБНУЮ МІНУТУ ЗА НЕЇ ДУШУ ПОЛОЖІТЬ! Т. Шевченко.

Мішаний хор при читальні „Просвіта“ у Володжі, березівського повіту. Сидять посередині зліва Любомир Пелех, управитель Районової Молочарні, Геня Сорочаківна з Явірника, провідниця місцевого Дитячого Садка й Лев Дівик, студ прав.

Політична нарада в Сяноці.

В дні 30. вересня ц. р. відбулася політична нарада в Сяноці, на якій явилися представники сяніцької округи, а до того делегати деяких громад коросненського повіту. Зборами проводив: о. Іван Гайдукевич з Доброї Шляхотської та Андрій Лабяк з Боська, секретарював м-р Самотовка.

Реферат про політичне положення разом з посольським звітом виголосив посол д-р Степан Витвицький, вияснюючи при тому зібраним справу обсади становища лемківського церковного адміністратора. В дискусії, яка розвинулась після того, забирали голос переважно представники лемківського села.

Дискусія поверталась головню

довкола двох справ: церковної справи на Лемківщині і так званої лемківської церковної адміністрації та справи будови Народнього Дому в Сяноці. Промовці підносили, що несприятливі відносини на церковнім полі не припинюють зросту української національної свідомости та що згадані відносини не виходять на добро греко-кат. Церкві. Між іншим один з промовців звернув увагу, що в Костарівцях місцевий священик подає дітям у школі науку релігії в російській мові. Дискутантима домагались скасування лемківського букваря, якого ані діти, ані учителі не розуміють. Щодо будови Народнього Дому, то збори заявили за приспі-

шенням тої справи. Народній Дім набув уже на власність у першоряднім місці в Сяноці гарну площу і має дещо готівки, але, не зважаючи на найкращу волю проводу тої установи, діло не може дальше рушити з місця наслідком хибної організації. Збори рішили звернутися із зазивом до Проводу Народнього Дому, щоб зацікавив будовою Народнього Дому ширший загал та скликав у цій справі відповідну анкету. Треба сподіватися, що ця справа піде тепер скоршим кроком вперед.

Крім того промовці порушували справи, що торкались місцевого адміністраційного режиму. Вкінці поставлено на зборах загальне домагання, щоб українські провідні чинники займались живіше і дальшими лемківськими областями.

Львівська Державна
Бібліотека ім. Шевченка

№ 1

На наших Західніх Землях.

До нашої редакції загостив один громадянин, що в останніх двох місяцях перебував на найдовше висунених на захід українських землях в Західній Галичині, ген далеко поза Перемишлем, коло міст Ланьцут, Ряшів, Коросно. Це околиці, які ми звикли уважати за чисто польські. А тимчасом там живе ще дуже багато українців. Є там цілі українські села і то такі, що поляка в нім на лік не найдеш. Але дивні це українці. Можете перейти цілі села і не почуете ні слова по українськи. Забули рідню мову. Але станьте з ними балакати і спитайте хто вони, то кожний там скаже вам, розуміється, по польськи: „мисьми українці“. І не думайте, що вони лихі, слабії українці. Де там. Дай Боже нам всюди таких українців. Дома крешуть по польськи, але душа і серце українське. Закладають українські читальні, кооперативи, домагаються українських шкіл. Сльози радості тиснулись до очей, як бачилось перед пару роками їх боротьбу за українську мову в школах. Старенькі дідусі і бабусі їхали тоді на возах, щоби підписати декларацію за українською мовою навчання.

— Ану, говоріть по українськи, глузував тоді не один представник влади з тих завзятих українців.

— Я не вмю, але хочу, щоби мої внуки і правнуки знову навчилися тої мови, якою балакали наші батьки — відповідали завзяті селяни — розуміється по польськи, бо інакше не вмю. І тепер вже їх діти вчать по українськи. Треба бачити радість батьків і матерей, як чують, що їх діти вже зачинають по українськи балакати і читати. Або зайдіть до читальні „Просвіти“ в неділю. Всі балакають по польськи. Але вечером усе змінюється. Дають виставу. Виступають хлопці і дівчата у вишиванках, а хлопці ще в козацьких шараварах. Трохи дивно виглядає в їх устах українська вимова, але це найкраща школа для цілого села. По такій виставі неоднораз українське слово прийметься в селі і люди поволеньки наново приучуються балакати по свому. Треба бачити, як під час вистави горіють їх очі, як вони ловлять кожне слово, щоби його собі зятимити. А найважливіше слухають ті найменші і ті найстарші. Не одному старенькому сплунуть слези з очей, як чує слова, які

колись чув ще від свого діда, але пізніше забув.

Колись було на тих наших західних межах далеко більше українців. Старі люди ще тямлять, як польських сіл там майже не було, тільки самі українці. Попольщились вони через мішані подружжя. Котрий українець оженився з полькою, або українка вийшла за поляка, то вже пропали. Дітей таких мішаних родин завжди хрестили в костелах — про це польські священники добре дбають — і так поволеньки попольщили цілі села. Ідучи сьогодні через чисто польські вже села, люди показують вам місце і кажуть: тут ще недавно стояла „руська церкв“. В кожному селі була. Тай тепер ще багато наших українців польщиться через мішані подружжя, але вже менше, бо щораз менше таких подруж буває.

В останньому часі велике баламуцтво ширять по тамошніх селах „Вігосівці“ — польські „людовці“. Вони звернули усю свою увагу переважно на українські села. Тут

влаштовують віча, походи, посвячують зелені прапори. І обіцяють українським селянам грушки на вербах. Їхні промовці балакають таке: „Як настане „хлопська влада“, то всю дідичівську землю розділимо між вас“. „Дами вам „руське школи і рускон команден ве войску“. І багато українців вірять в їх обіцянки. Але в дійсности то вони булиб гірші від польських ендеків. Ось недавно відбулось таке „хлопське“ віче в однім українським селі, де є читальня і кооператива. Прийшли зачати викрикувати „розваліть тен будинок“. „Що ту ма робиць руска кооператива?“ Це були їх щирі слова і думки з глибини серця. Це буде їх перша робота, як прийдуть до влади. Так буде в дійсности виглядати те „хлопське“ братерство, яким вони тепер стараються баламутити українських селян. Аби лише ми допомогли їм дохранитись до влади, а тоді вони вже нам покажуть. Тому треба українським селянам здалека держатись від тих вовків в овечій шкурі. Бо від явних ворогів легко оборонитись, але від таких захованих тяжко. (Н. С. 41.)

— 0 —

Вчинок гідний наслідування

В цікавий і гідний спосіб вшано правнень може ними вирівнювати вує 60-ліття нашого Єпископа Іх деякі свої докучливі зобовязання Ексцел. Кир Йосафата Коциловського, о. Михайло Горечко, парох у Цеклинській Волі. Він пересилає примір та шляхотна праця громадянко: Анни Оліяр і Теодозі Гривнак з Америки, що занялися збіркою між нашими земляками за океаном на книжечки для української дітвори — повинні пильно наслідувати всі ідейні Громадяни так у старому краї, як теж всі наші Дорогі Брати в Америці та Канаді, бо здорова, національно вихована наша молодь буде запорукою нашої крашої майбутности.

Переслідують священників.

Переслідування релігії в Світах не устає. Навпаки, в останнім часі воно навіть збільшилося. Недавно большевицькі власти увязнили православного єпископа Антонія з Ярославля та 15-тьох священників з його дієцезії за те, що вони доставили за границі пачки в харчами. В Москві увязнено понад 80 православних священників, в Ленінграді 110, в Києві 95. З наказу большевицьких властей замкнено в Одесі

й Саратові ті церкви, що ще якимсь чудом дотепер удержалися. Православну катедру в Саратові збурено.

Присилайте переплату розрахунковим переказом 141, не треба окремої доплати. Американські передплатники не забувайте за Своїх Рідних.

— 0 —

Гляньмо правді в очі.

(Трибуна самокритики).

Вже третій рік минає, як наша українська, лемківська трибуна „Наш Лемко“ побачив денне світло. Три роки, це довгий шмат часу. З того часу точно що два тижні по-являється „Наш Лемко“, щоб розпливатись скрізь по забутій всім Лемківщині від хижі до хижі, заглядати навіть під курну стріху й нести жмуток світла й знання... Ба, він мандрує далеко за океани, до Америки, Канади й Аргентини, щоб і там, спрагненим вісток Землякам — занести слова потіхи та вісти з Рідних Сторін; зблизити їх духово з тими, що їх доля чи недоля так їм близька.

Багато змінилося від часу появи першого числа „Нашого Лемка“. Заінтересування Лемківщиною зросло аж до пересади, почали з'являтися різні й непрошені „опікуни“ щоб калічити тверду, чесну душу Лемка... Та нікуди правди діти „Наш Лемко“ зробив велику культурно-організаційну працю, збудив дрімаючі села. З того часу число українських установ (мимо різних перепон) відсотково прибуло та освітньо-культурний рух значно посилюється.

Одначе нажаль у нас покутує одна хиба: якщо нас перестане хтось товчком підганяти — ми згодом наново задрімаємо.

Заложили українську установу, покрутилися сюди туди, дали деякі вистави, почитали трохи книжок — тай на тім кінець.

Де вже освітньо-культурна праця почалася, там не сміє ні на хвилину перериватися. Ми звикли подавати до загального відома здебільша додатні сторінки нашого життя і мусимо освітлювати час до часу і відворотну сторінку медалі.

Попросту треба створити в „Нашому Лемкові“ куток самокритики, де здорово, але безпощадно будемо задріманних підганяти до дальшої видатнішої праці.

Кожний, хто за свою неактивність попаде на таку сторінку, буде старатися (попросту зі своєї амбіції) доложити всіх зусиль, щоб не заслужити більше на догану; без огляду чи це буде одиниця або установа (взглядно управа дотичної установи).

В першу чергу всі Читачі й Передплатники повинні:

подивитися критично на власні зобов'язання супроти власної газети і таки тепер, негайно після зібрання плодів цілорічної праці, вислати належну післяплату і дальшу передплату!

Це буде великим покажчиком і мірилом нашої культури, головне, що поможемо нашій газеті видіста-

Пращай, рідна Лемківщино!

Брати, Воробличани пращайте!
Кріпійтеся духом українським,
„Нашого Лемка“ все читайте,
Що добре, лиш приймайте!
Сільський Господар, Лул, Просвіта,
Хай царить все і всюди;
Затямте чесні люди!
З „Нашим Лемком“ не пращайтесь,
Дальше будемо дружити;
Братам і любій Україні служити!

Гануся Тупяківна.

Дописка: Ділимось з нашими любими Читачами радісною вісткою, що наша маленька співробітниця Гануся здала іспит до міської школи та перебуває тепер в Перемишлі, де ходить до української школи св. Николая. Помагай Боже її в науці.

тися зі скрутного матеріального положення, поплатити зобов'язання в друкарні, клішарні і т. п. та побільшити число сторінок. Тоді у газеті поміститься більше вісток, а тим самим стане значно цікавіша.

Далі, всі Читачі повинні бачно стежити за проявами життя й кожний прояв культурного розвитку описувати в дописах, знов у випадку, коли не все гаразд діється — прослідити причину і подати до сторінки критика. В цьому випадку розумно і завжди старатися не бути голословним, але подати правдиві події, факти та старатися показати властивий напрям доброї праці. Здорова критика родить добробут! В той спосіб поступаючи, закріпимо свої позиції та станемо примірним племенем великої Української Нації.

БУЛО КОЛИСЬ...

Зі споминів учасниці.

Вже вісімнадцятий рік минає, коли я, як молоде дівчатко спішила до школи, до латинського монастиря, де мало відбутися шкільне богослуження. Переглядаючи недавно записки з того часу, знайшла я картку з дневника з 1. XI. 1918 року у Львові. Бо ми учениці мали звичку писати свої дневники.

Поглянула я на ратуші на годинник, чи встиг ще начас прийти й своїм очам не вірю: оце на всіх чотирьох сторонах золото-блакитні прапори, а п'ятий на самій щоглі маєстатично повіває. Я не могла зрозуміти, що сталося; бачу всюди багато стрільців і старшин уоружених, на їхніх грудях ясні жовто-блакитна стяжка. Стрічаю хор. К., і від нього довідаюся, що „31. жовтня зібралася Українська Національна Рада й постановила днз 1. XI. в годині 4-й рано заняти

державні будинки й тим самим владу у Східній Галичині переняти в українські руки і т. д.“

Вертаю до хати, щоб поділитись вісткою. У різних сторонах міста чути крісову пальбу. Коло год. 10.30 виходимо з товаришкою до міста, щоб дещо більше довідатись. Ми вже на площі св. Юра. Чуємо, як дзвони дзвонять на Волоській церкві. „Кирило“ дзвонить! Він співає — співає пісню Свободи по шістьсотлітній неволі! І сьогодні він вільний — свободний — заносить мольби до Всевишнього за Тих, що перші здобулися на відвагу й розірвали кайдани, які держали наш нарід у неволі через стільки довгих літ. Австрія — тюрма народів — розсипалась...

Дзвонить! Я чую, як з кожним ударом серця „Кирила“ в мені перетворюється зміна! Я освідомлюю собі, що в моєму серці пливе більше української крові чим інакшої, я чую, що сьогоднішній день — це Великий Святий День, який

заважить і на моїй будучині! Я вирвалася на чисті хвилі...

Вісімнадцять літ, минуло від цієї радісної пори. Доля занесла мене у лемківське село. Мала, опущена церковця порожня — бо вірні її сини перед дев'ятьма роками покинули рідну віру й перейшли на православ'є.

Нас троє лише коло престола. Просимо Господа про супокій для усопших душ і кращу долю для наших дітей. А дзвін на дзвіниці, діткнений рукою священика-воїна голосить: „Було колись на Україні ревіли гармати...“ Сорок тисяч нас лягло... На зелених степах поскиляли молодечі голови — цвіт нашого народу!

А буйний осінній вітер несе ці болочі та заразом веселі слова по лемківських горах, щоб молоді сини Лемківщини також зложили руки до молитви за братів, що боролися за соняшні дні для нашої Батьківщини.

-а -ська.

Вписи до Господарсько-садівничої Школи в Милованню.

Дня 20. січня 1937 р. починається новий 11-місячний сільсько-господарський курс, який буде тривати до дня 20-го грудня 1937 року.

Наука в школі відбувається на основі програми навчання, затвердженої Міністерством Освіти, яка обов'язує в державних сільсько-господарських школах.

Навчання в школі є теоретичне і практичне, обіймає всі ділянки сільського господарства та підготовляє учеників не лише до праці на власному господарстві, але також до праці в хліборобських і кооперативних організаціях (контрольорів молочності, кооперативних діловодчиків і т. п.).

При Школі є зародова обора молочної худоби, зразкові курники, шкільки овочевих дерев, продукція насіння, пасіка, все це пристосоване до практичного навчання на курсах.

Школа має ремісничі варстати, в яких ученики мають нагоду навчитися робити ті прилади потрібні для господарства, які кожний господар може сам собі зробити.

В школі працює 3 фахівці учителі-спеціалісти та інструктори для практичного навчання.

1. На курс приймається муштин у віці 15—24 літ, що покінчили найменше народню школу.

2. Кожний прийнятий ученик муштин мати два одяги (в тому один до праці при виконуванні практичних вправ в шкільному господарстві). Крім одягу має мати кожний ученик 4 пари біля, 4 ручники, 2 простирала, подушку, покривець, сінник та начиння до їдженя (тарілку, мисочку, пів-літрове поливане горня, ложку, вилки і ніж).

3. Ученики платять одноразово при зголошенні на курс 10 зол. вписового.

Крім вписового платять ученики місячно 3 зол. за науку, а 4 зол. за приміщення в приюті, опал і світло.

Ученики харчуються в кооперативній харчівні, яку самі ведуть, а прохарчування одного ученика в кооперативній харчівні виноситься 18 зол. місячно.

В часі курсу ученики користаються з 50% знижки при переїзді залізницею.

4. До зголошення на курс треба долучити:

а) Шкільне свідоцтво,

б) Посвідку родичів, потвержену парохіяльним або громадським Урядом, якою родичі зобов'язуються правильно платити кожного місяця

належну оплату за ученика в Школі.

Коли ученик має підмогу від установи, тоді треба до зголошення на курс долучити заяву від установи, що буде правильно кожного місяця платити оплати за свого кандидата.

в) Почтовий значок на квоту 55 сот. на відповідь.

г) Вислати поштовим переказом вписове 10 золотих.

5. Про прийняття і день приїзду до Школи повідомить Управа Школи

по 1. грудня 1936 р. Неприйнятим до Школи повернуться документи і вписове.

6. Зголошення приймає Управа Школи до дня 1. XII. 1936 р.

Школа впродовж 25 літ свого існування положила великі заслуги в ширенні сільсько-господарської культури. Це найкращий доказ того, що збільшення числа молоді саме під цю пору тимбільше вказане.

7. Зголошення слати на адресу: Господарська Школа Т-ва „Просвіта“ в Милованню, почта Стриганьці над Дністром.

Парцеляція — але на папері.

Земський уряд у Львові має перевести на сході більші парцеляції й там осадити колоністів по яких 200—300 родин, бо менше казалось непрактично, з повітів голловно Рясів, Кольбушова, Мелець і дати їм ріжні полекші й поміч, та щоби їх на схід як найбільше заохотити, організують групи людей, дають їм великі залізничні знижки в цілі оглядин. На такий виїзд у вересні 1936 р. до повіту Сокаль зголосився з Бонарівки пов. Рясів, Іван Голодинський і в Рясеві на стації питається делегата зі староства, чи всі горожани можуть

набути землю, на це він відповів, що лишень „поляци, а русіні не“, а той відповідає, „но то вам дякую за все, а я не їду, бо я українець“. Але делегат якось задумався і каже: „Нех пан едзе, може цо од нас зостане, то пан достане“. Тоді знову п. Голодинський каже, що вже знає такі обіцянки: „Так поїду дармо, як під Заліщики їздив, де винайшли ріжні причини і таки землі не дали“.

Такі то гаразди наших селян. „Рускі“ з Криниці організуються на Сибір!

Наступ большевицького безбожництва.

Віденський кардинал др. Ініцер виступив вдруге гостро проти большевицької пропаганди та заявив, що червоний большевицький терор в Еспанії до глибини ображує католицькі почування. Большевизм почав тепер наступ безбожництва, Минулого року вислала Москва до Європи 77 мільонів безбожницьких книжок, видрукованих у шістьох європейських мовах.

Мається вражіння, немов Європа сліпа й не бачить грядучої небезпеки. Денебудь появиться боль-

шевицька „зірка“, там негайно пливе кров й розгоряється вогонь пожеж і ненависти. Кардинал Ініцер гостро нап'ятував при тім тих католицьких працедавців, що угнітають робітників.

Пригадуємо теж всім наших Читачам історичне посланіє нашого українського Митрополита Шептицького в справі комуністичного наступу на нашу землю в останніх часах. Про цю небезпеку не вільно забувати, ані її легковажити.

За підбивання цін — Береза!

Преміер Складковський як міністер внутрішніх справ видав до воєводів, президентів міст і старостів обіжник, в якому заявив, що уряд приступає до енергійної боротьби з доріжню і закликає до помочі все громадянство. Егоїстичних спекулянтів і визискувачів широких мас народу слід карати безпощадно. Компетентні органи мають щодень

контролювати ціни предметів загального вжитку, а винуватців, що не держаться встановлених цін, тягнути до строгої відповідальности. До 26. жовтня ц. р. воєводи мали предложити премієрові спис кандидатів до Берези. Таким чином буде населення забезпечене перед жидівською спекуляцією.

НОВИНКИ.

Іван Сорокати́й повідомляє своїх приятелів, знайомих і незнайомих, що вийшла перша книжка його нових веселих віршів, ще ніде не надрукованих, п. н.: „До складу й прикладу“. Ціна тільки 40 гр. Просить замовляти чеком П.К.О. ч. 506.944, або переказом на адресу: Юра Шкрумеляк, Львів, вул. Гофмана 18. Хто замовляє відразу 5 книжечок, дістає 6-ту даром.

Гарний примір сільських громадян. Весільні гості Агафії й Василя Галанів у Потеличі, коло Рави Руської, зложили на Рідну Школу 4 зол. 10 гр. Цей гарний примір повинні всі громадяни по наших селах пильно наслідувати й на весіллях пам'ятати про українські установи.

Кишеневий календарчик „Відродження“ на 1937 рік гарний, з містечкими образками, двоколірним друком та твердою обгорткою; містить у собі крім звичайної календарної частини короткі статті й кличі з обсягу діяльності Т-ва „Відродження“. Ціна 10 гр. Набувати у всіх складах „Народньої Торговлі“, або у „Відродженні“ Львів, Чарнецького 26.

Напад на плебанію. До мешкання латинського ксьондза в Тарноборжу, пов. Новий Санч, добулося вчором двох бандитів з револьверами в руках і почорненими лицами. Стероризували револьверами домівників і пароха кс. Фр. Стжалка та забрали понад 700 зл. і щадничу книжечку на 2 тисячі зл. Здогадуються, що грабунку допустився видалений недавно послугач, дібравши собі спільного.

Нові кооперативи прийнято дня 14. вересня ц. р. в члени Р. С. У. К. (Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Льові) „Районову Молочарню“ в Сяноці, кооперативу „Згода“ в Синеві, „Українську Райфайзенку“ в Ряшеві.

Дитина утопилася в бочці. В Загірях (Познанщина) 4-літня дівчинка впала до бочки з водою і тому, що не було нікого зі старших, хто бувби поміг дитині, вона втопилася. З тої нагоди може вже сотний раз пригадуємо: не лишайте дітей без нагляду старших.

Жидівські палії. Перемиський суд судив оноді двох жидів з Ярослава: Шавера і Фаерзедера та Дмитра Пісоцького. Жиди високо заасекурували свої збіжжя і будинки, наняли Пісоцького і він їм усе підпалював. Але справа виявилась і всіх арештували. Виявилось ще,

Лемківська молодь — читачі українських дитячих книжечок і часописів, у селі Мшанна, ксло Дуклі, перел греко-католицьким приходством.

що жиди перед пожежою дому усі вартісніші річи спакували до скринь і вивезли до Львова, де заявили асекураційним товариствам, що усе згоріло. — Так то жиди хочуть легким способом дораблятися майна.

Коби більше їхало. Транспорт жидівських емігрантів числом 200 осіб переїхав кризь граничну стацію Снятин-Залуче до Палестини. Одночасно приїхав з Палестини транспорт реемігрантів числом 70 осіб.

В Ряшеві ніччю з п'ятниці на роботу мин. тижня якийсь вломник дістався при помочі витриха до божниці, де порозбивав замки вогнетривалої каси, відки забрав срібні ліхтарні та інші предмети, належні до релігійного обряду, загальної вартости 5.000 зл.

Пють алькоголь, бо легко його дістати. Спиртний монополь Польщі ввів цими днями розпродажу горілки й спирту малими пляшечками по 1/10 літри. Це спричинило велике збільшення пиянства між населенням. Надмірне спожиття алькоголю, викликало затривоження провідних кругів громадянства. По-

ляки також протестують. Повітова Рада в Новому Торзі рішила одностоголосно звернутися до компетентних властей з проханням, щоб на просторі Підгалля заборонили продавати виробни спиртного монополю в менших начиннях, як по півлітри. Найкраще булоб взагалі не продавати...

Ціна збіжжя йде в гору. В Польщі ціна збіжжя йде вгору. В хліборобських кругах надіються, що коли так дальше піде, то ростижна продукція зачне виплачуватися. Поплатність управи жита зачнеться тоді, як воно осягне ціну 20 зл. за 100 кг. На великоміських ринках правдоподібно жито незабаром осягне ту ціну. Таксамо на маломістечкових ринках ціни звишкують і вже недалеко від границі полатности. Щоби прискорити підвишку ціни збіжжя, господарі повинні здержатися з його продажню. Якщо хлібороби були би краще зорганізовані, то овочі їх праці далеко скорше осягнутиб належну ціну в порівнанні з промисловими продуктами.

Ксьондз побив у школі українського священника.

Дня 1. жовтня в Конюхові пов. Бережани впав до 5-ої класи місцевої школи підчас науки греко-католицької релігії через о. Сояка римо-кат. ксьондз Мальовани і зачав домагатись, щоби о. Сояк видав йому одного ученика, бо мовляв, це римокатолик. Коли о. Сояк заявив, що того ученика не випустить, бо він хрещений в греко-католич. обряді, тоді ксьондз зачав лаяти о. Сояка та хотів силою випровадити ученика. Колиж о. Сояк приказав ученикови лишитись

в класі, ксьондз зачав о. Соякові грозити палицею, а далі вдарив його кулаком в груди. Ця поведінка, що нагадує часи Хмельниччини, викликала велике обурення в цілій околиці. Люди ніяк не можуть зрозуміти, як священник, що сам проповідує любов ближнього, міг підняти руку та ще в школі на священника тої самої віри.

Всі письма й листи адресуйте „Наш Лемко“ Львів, Зіморевича 2.

Франц Коковський.

Від Сянока по Динів.

(Мандрівка півн.-східними межами Лемківщини).

На тому боці Сяну, два кілометри на захід від Межибріддя лежить на горбку село, що урядово називається „Трепча“. Ця назва невласлива, бо в дійсності це село зоветься **Теребча**. Народне повір'я, записане в церковній хроніці каже, що ця назва походить з того, що там були оселені рибалки, що рибалкували на Сяні та в ставах, де тепер сільце Заболотці, теребили рибу в тому місці, де річка Сянічок вливається до Сяну, чистили її та відвозили на королівський двір до Кракова.

Але-ж коли зважимо, що Теребча існувала ще нім король Казимир прилучив Лемківщину до польської держави, мусимо пошукати іншого пояснення **назви**. Мені здається, що назва села пішла від того, що в тому місці, де закладали оселю, витеребили (викорчували) ліс, а відси „Теребча“. Назов сіл, що повстали в цей спосіб у Сяніччині багато: Чертіж, Просік, Кустарівці, Ялин і ін.

У Теребчі на 821 українців є аж — 18 латинників (вчисляючи в тому дідица, його сина, його дружину та дітей). Проте школа там утраквістична, а ніякої культурної, чи просвітної установи нема. Були давніше старання заснувати читальню „Просвіти“, але син власника двора, Мецьо Воліньскі, волів мати в себе радше читальню ім. Качковського, бо він — „працює теж у політиці“. Нині нема там ніякої.

Село бідне, безпросвітне, колись, іще в 1928. р., чванилося бодай тим, що в селі ніхто не був караний за крадіж, чи бійки. Нині й те змінилось.

Нещодавно проверчені нафтові шиби не здійснили сподівань власників, ледве животіють, а нафтової ропи дають стільки, що навіть продукція не оплачується.

Церковця в селі перероблена зо старої соціанської мурованої каплиці, що її дарував на церкву цісар Йосиф.

Гостинцем, що вється по лівому боці Сяну ідемо далі. Добре їхати холодком, бо з правого боку повіває легіт холодного вітру від Сяну, а з лівого несеться пошум дерев із Копача. Недалеко верху, що зветься Іловатий, минаємо закрут Сяну. А там на сході, якесь сільце втулилося в яр над потічком. Звертаємо очі.

— Що це за село?

— **Лішня.**

Неначе соромлячися за себе, ховається це сільце в ярку за вільховецьким лісом. Колишнє чисто українське село, село, що з него вийшов наш письменник Іван Филипчак, нині спольщилося майже цілком. Найновіший шематизм виказує там 48 душ греко-католиків, але й з них не багато вміє говорити рідною мовою.

Лішня соромиться, хоч... соромитися треба не їй одній. Що роблять Страхотина, Ясениця, Крем'яна, Дидня, Гумніська, Небоцько та багато інших сіл?

На боці лишаємо польське сало Дембну (колись Дубно), хвилину здержуємося при **Туринім потоці**. Маленький потічок, випливає зпід верху

(530 м.), що також так зоветься. Манюсенький потічок, в літні, гарячі дні, не побачите в ньому води. Але за те як багато він вам говорить, які спогади з давнини наводить на думку!

Тур — княжий звір, князь наших лісів. Багато-багато їх було колись на нашій Лемківщині. Свідчать про те назви: Туриний потік, Турине поле, Туринсько, Турашівка (тепер Топорівка к. Коросна)! Нині — ледве зайці блукаються в перетереблених лісах, а коли появиться сернюк, або дик, зараз ціла юрба панків із Сянока увихається по лісах за ними!

Новий закрут Сяну, з лівої стрімкий беріг гори, з правої в низу шумлять хвилі. Вид такий чудовий, що може сміло міряться з найкращими заграничними. Тільки використати його нема кому, наші мандрівники ніколи туди не заглядають. І нема кому його людям прихвалити. Бо в нас усе так буває! Іздимо навіть по ріжних заграничах, описуємо Швайцарію, Італію, але якось ніхто з цих мандрівників не здобувся на те, щоб раз провідати докладно нашу Лемківщину. Правда — вигод може не знайшов би таких, як у чужинецьких кораблях, але мав би свідомість та самопевність, що пізнав забуту всіми нашу західню окраїну.

За закрутом з правої сторони видніє **Сільна Тирява**. Про Сільну Тиряву довідається багато з праці професора Івана Филипчака, відомого письменника та щирого, невтомного робітника над історією та культурним рухом Лемківщини. Ця праця п. н. „Історія Сільної Тиряви“ вже друкується.

Напроти Тиряви на заході мале жидівсько-польське містечко: Мриголод. Українців у ньому ледви 56 душ. Мають свою церковцю, побудовану в 1901. р. Колись була це княжа оселя, потім, з переходом влади на польських королів мало містечко свої світлі хвилини та звалось Королівська Тирява, у відріжненні від Сільної та Волоської, але знищене кількакратно впродовж XV. до XVII. століття нападами татар, утратило своє значення, збідніло, населення мерло з голоду й звідси назва „Мриголод“. Мешканці так до цієї назви привикли, що, коли в 1934. р. пропонували їм зміну назви на „Королівська Тирява“, відмовилися.

Півтора кілометра далше на північ лежить село **Гломча**, а ще два кілометри далі **Лодина**. Обидва села старі (в Лодині є ще церковця з 1743. р.), мають разом із Мриголодом понад 1200 душ українців у протиставленні до 700 латинників та 250—300 жидів. В обох селах розвиваються гарно читальні „Просвіти“ під проводом місцевого пароха о. Степана Головода при діяльній співучасті його дружини. Наука хорального співу, курс вишивання, аматорські вистави — це все їхня праця.

У парохіяльних актах у Гломчі є документ з 1664. р. та в нім власник Тиряви, Дембної та Лодини, Войтіх Коц, оповідає про спустошення церкви в Лодині. Нову церкву побудував власним коштом тодішний парох о. Лука Коцовський. Його нащадки, також сини українського священика, потонули в чужих морях.

Школа в Гломчі — утраквістична, в Лодині (341 українців) та Мриголоді — з польською мовою навчання.

„Просвітителям“ в альбом.

„Całe dwie szpalty“.

Так хвалиться п. Зигмунт Вавшак, учитель у Полянах, короснянського повіту, що в жидівській газеті „Ілюстр. Кур'єр Щоденни“ (з дня 3. X.) помістив свою чудернацьку розмову п. н. „Загрожена Лемковщина“.

Ви, Шановні Читачі, може не знаєте того пана? Це той, що рік тому казав, що Лемки від баранів навчилися танцювати — від баранів училися культури. А тепер? Читаємо і очам своїм годі повірити, що той бідолаха винайшов. Тепер Лемка вихвалив під небо. „Таких песьні і таких мельодії юж нігде не можна споткаць“. Чи ви, панцю часом не бавитесь в лиса? Мовляв: „Вороно! Був я в ріжних сторонах і бачив, що найкращий ти на світі птах.“ Перед роком Лемко свою культуру мав завдячувати баранові, а за рік Лемко, найздібніший, найвартісніший, а стрій подібний напевне ще до праславян — може часом прародич Адам так убирався, ви не тямите, панцю?

Ви, здається, багато памятаєте! Як 300 літ тому жінки носили їдження до коршми, а чи може забули, як то в часі війни наші жінки

носили масло до ц. к. пана комісаржа, як хотіли старатися про запомогу за мужів, і масло пропало і подання від пана комісаржа ніде не ходили! Гей! так було, чи ні?

Нарікаєте, панцю, що через 30 літ працюєте між лемками і здираєте „плуца“, вчите своєї культури, а ту бо лемки ніяк не хочуть вашої культури вчитися. Я думаю, якщо перестали би бавитися в „просвітителя“, та ліпше доглядали свого звання і своїх обов'язків, то ті лемки були би ще гарніші. Замість посылати дітей до городу, ліпше вчити, а то ви, панцю, наших дітей аж так навчили, що як ідуть зі школи, то ні одно перед старшим шапки не здійме і не поздоровить словами „Слава Ісусу Христу!“ Це ваша наука! Ви не соромитесь того?

Чи наші діти мають чистити долівку? Чи їм за це платите? А деж шкільний бюджет? Наші діти, це селянські діти, що, як кажете, живуть у „примітивних варунках“, а де ваша опіка?! Ви босу й нагу дитину до городу посилаєте. Ви, здається, також християнин, а коли ви ним є, то загляньте до Св. Письма, де написано: „Лікарю, уздорови впе-

ред себе самого.“ Хотите ще тепер дістати марку на „спеца“ від лемківських справ?!!

Кричите, що доляри люди пропили і того вихваленого Лемка знову поганите, робите Лемків п'яками, але чи давали вам жиди рахунки до перегляду?

Кажете безстыдно, що Лемки є ворогами поляків, що лемки так ворожо настроєні до Польщі і взагалі до всего що польське, бо думаєте щось заробити на тому, але це зайве. Ви знайте, що Лемки є членами 40-мільонового народу, що в народі жие дух, що духа вдусити не можна. Лемки-Українці є тепер горожанами Польської Держави так як і ви і передовсім повинні бути рівні в правах, тому не загострюйте відносин своїм 100 про. патріотизмом, бо ви дійсно ним не є.

На ваших штучках ми добре знаємося, ви плачете над Лемками, бо вам, видно, хочеться свого сина нам у спадщині лишити за „просвітителя“; але це вам не удасться, бо ви самі казали, що він між Лемками не хоче бути, а Лемки (коб здорові) кажуть, що вашого сина теж не хочуть.

Пишете, панцю, що Лемки керуються інстинктом, до того, що добре. І знову ті виславлені Лемки через вас порівнані з твариною. — То

Юліян Гарнович.

Історичні пам'ятки в західніх Карпатах.

З давніх-давен слов'янські племена, а між ними й наші українські, жили осібно, не густими хуторами, бо простору було тоді доволі. Для своєї оборони та захисту будували вони городи. Само слово город вказує, що це було огорожене, безпечне місце, де племена в небезпечну годину ховали своє добро й себе самого.

Часом такий город був для цілого гурту сіл, а часом і поодинокі села мали свої невеликі городки. І справді, на українській землі, особливо в більш засиженій частині, північній — бачимо велику силу „городищ“ — останків цих городів. Тому то чужі люди прозивали Слов'янщину „краєм городів“.

Городища ті не однакові; одні круглі, часом на рівнині, обсіпані валом, а часом і ровом — це звичайно найдавніші, прості городи; другі на високих, крутих шпильях, в кутку між річками та яругами, обсіпані з того боку, де можна ввійти, кількома валами один поза другим. Це звичайно „городища“ пізніші — князівсько-дружинних часів. Окрім валів, город часто боронили дерев'яні стіни. А коли сам город не міг змістити всіх осадників, то „передгороддя“ обводили дерев'яними палісадами — частоколом (звалося це „острог“).

По передісторичних городах позістали лише „городища“, цебто недоступні місця обведені валами й ровами. І так над Висовою, на кінці Ганчів-

ського пасма гір лежить „Городок“ зі слідами камінних валів. Недалеко верх „побойовище“ Яворина.

Гори над Щавницею мали теж правдоподібно свій „городок“ на Ярмуті та урочисько під горою, де ще в 1840. р. знайдено бронзові топирці, примітивні прикраси та попільниці.

Над Шляхтовою, обік Щавниці було друге „урочисько“ зі спіжевими долотами, топирцями й черепками палених посудин.

Повижче Старого Санча, в старім наддунайським городищі знайдено круглу мисочку зі спижевого прута, звинену на спосіб солом'яної крайки при плетенні капелюхів. Багато було городищ і городків здовж стародавньої живецької дороги, що вела долиною річки Соли, через Яблінку в долину Нового Торга, над Дунайцьом, Попрадом і Рабою.

Сама дунайцева долина була добре забезпечена городками та укріплена; їх назвища: Яновицька Гирова, Сторожня, Рожнів, Чхів, Чорштин, Мельштин і другі. Над Попрадом: Мушина, Ритро, Любовня, Подолінець, Леміш та Спизьські Сторожі. Над Білою: Бобівська Сторожня, Городок при Грибові з двома Сторожнями й Войнаровою.

Над Вислокою: Підгороддя, Сторожі коло Пильзна та Жмигород.

Над Ропою, що вливається до Вислока: Горлицька Сторожівка, Біч, Ропський Холм, Вжівський Городок і Шимбарт.

Над Сяном: пограничні українські городи: Переворськ, Ярослав, Перемишль, Сянік, Лісько.

може ви керується інстинктом — Ви певно кривні з Лем-Союзом, щось подібне, бо такі ваші слова на- бо програма ваша одна — от собі проваджують льогічного чоловіка кумпанія — коби грошики були... до задуми і переконують, що таке Але знайте, що „хто сіє вітер, міг написати тільки піванальфabet, той збирає бурю“ котрий не розуміє, що то інстинкт, а що розум.

Гриць Палиця.

З американських гараздів.

Наш передплатник, Степан Шимчак, бувший член Українського Поступового Клубу в Філядельфії, пише нам, як то українське майно пропадає через брак відповідної організації та ідейного проводу. Саме в 1918 р. українські робітники односельчани у Філядельфії заложили собі клуб, що мав їх об'єднувати та стояти на сторожі їх прав. Треба згадати, що до того клубу вписалися скоро всі емігранти з села Явірок, Білої та Чорної Води й Шляхтової, українців українських сім на Лемківщині. Це не була мертва організація, бо вона спиралася на масових вкладках, а майно її доходило до кілька сот доларів. Однак по настанні кризи

деякі члени перестали платити вкладки, а передсідник і касієр прийняли ріжних православних та автокефальних членів, засновуючи без відома старих членів нове якесь товариство. Найгірше, що пропали з цим всі вкладки, бо без загального відома майно перейшло в чужі руки. А так не сміє бути, бо у права не мала права без відома членів товариства на власну руку заряджувати громадським добром, тут майном організації. Тому вважаємо, що треба скликати збори давніх членів, перевірити справу та потягнути до правної відповідальності тих, що в цьому випадку самовільно поступили.

Католицький, чи православний дух.

ніколи не мали щастя до Священиків українців. Давніше, як дочерна церква Чертежа була так, як і сама парохія під завзятим і твердим пек. о. Сембратовичем і опісля аж до відлучення у самостійну парохію під о. Полянським, теперішнім консультором риманівської капігули.

За тих парохів помальовано церкву в Костарівцях давно перед війною (ще, як на Лемківщині не віяло московським православ'єм по католицьких приходствах, а службу Богу священики ставили понад московську політику й службу червоної Москві; (про останне читайте „Зем-

лю і Волю“ та відозви за виїздом на большевицьку Сибір, обі видавані москалячи) побудовано кивот і відмальовано іконостас. Це все було добре дотепер, а властиво до приїзду на пароха о. Венгриновича Вол., дотеперішнього пароха з Равщини. Цьому парохіві не подобався надто католицький вигляд престола, тому казав зняти з кивота хрест і вложити великий трираменний такий, як по православних часовнях. (Розуміється, щоб не було жадної різниці, бо москвофіли тепер воліють православ'є — замітка склад.).

Дотепер побожне село зачинає помалу відвикати від ходження до церкви, де не Божі, а людські справи на першому місці, а по останній „модернізації“ престола, то ще тяжче буде зайти і привикати до православ'я. Дивна лише річ, що тут жадна сила не помагає. У Риманові вистарчить скарга 2—3-ох комунарів на українського священика — хочби і неправдива, до перенесення чи канонічної нагани, а костарівчани аж до Риму скаржать тай нічого не помагає? Бідний Лемко зі всіх сил держиться своєї віри, а „пастухи“ женуть стрімголов у православну кошару.

Віма.

ІСТОРІЯ БІБЛІЙНА В ОБРАЗКАХ.

сторін 64, біблійних ілюстрацій 56 + титулова ілюстрація. Накінці поміщені щоденні молитви. — Даймо кожній шкільній дитині цю книжечку. Ціна з поштовою пересилкою 25. грошів. Замовляти найменше по 6 примірників у Видавництві „Криниця“ Перемишль, вул. Водна 10. Скр. поч. 145.

Над Вислоком: Городисько, Фриштацька твердиня, Добрехівське Городище та окремо Дукля.

У самій Сандеччині знаходиться лише одно заховане „городище“ — над Дунайцєм 3/4 милі вижче Старого Санча, у Ношовицях між Підгороддям і Кадчею — напроти Голькович. Це городище обведене подвійним передгороддям, відділених валом. Головну оборону становив вал від заходу й півночі та береги потічка Вільшанки з крутим западлицем, що веде до сторожні. Ціле городище займає кількисот моргів посередині з великими заглибленнями, де колись добували сіль. Над берегом цього заглиблення торчають дві великі могили; горішня має довкола 100 кроків обводу та дуже висока. Долішня могила дещо менша. Можливо, що в цих могилах похоронено померших, або теж по нападі татарів, або аж у часі шведських воєн. Якби воно не було, ці могили дуже цікаві, хочби й цим, що вони могли бути пограничними кіпцями двох народностей, чи держав.

Місцеве населення чуда-дива оповідає про ці могили. В кожному разі — це одно з найстарших „городищ“ у Сандеччині ще й тому, що там найдогідніше місце під такі городи.

(Продовження буде).

Франц Коковський.

Над джерелами Ослави.

Годівля звірят. Перед війною давав селянам великий прибуток випас волів. Переважно випасали воли червоно-білі, краєвої раси. Випас цей відбувався в той спосіб, що кожний заможніший господар купував дві чи три пари волів „на яри“, випасав їх упродовж літа та під осінь продавав із заробітком. Тепер цим у селі майже не займаються, тому, що брак гроша, та ще тому, що годівля не оплачується. Давніше випасали селяни також і вівці. Звичайно два-три господарі купували до спілки 50—100 овець, пасли їх у лісі, вночі придержували в кошарі, що її ставили на своєму полі, під лісом. Тепер випас овець також зменшився, випасають більше для власної потреби, для вовни та молока, з якого роблять сир („грудки“). Село має 4 громадські пасовиська, кожне для окремої частини села. Худобу пасуть пастухи. На св. Петра уладжують усі пастухи з усіх 4 пасовиськ спільний празник на якійсь полонині й там гостяться ковбасою, яєшницею, давніше пили навіть „зорівку“. (Дальше буде).

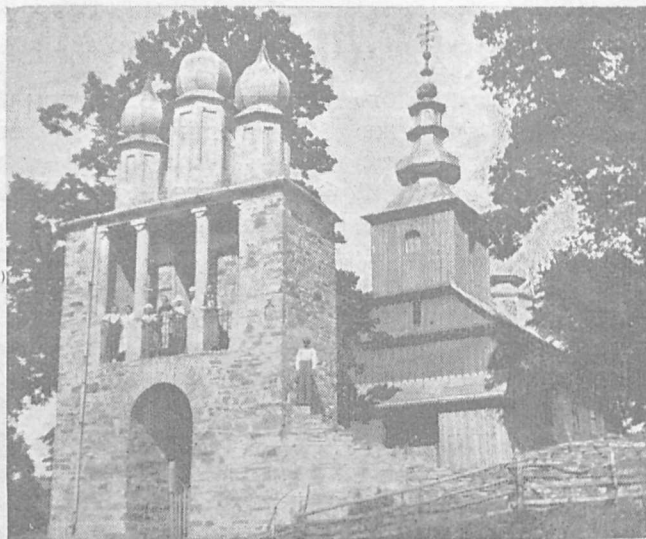

Як Москва поневолювала Україну.

Московське засилля могутнішало з кожним роком. Московські царі здійснювали послідовно свою великодержавну політику, що казала їм скасувати всяку відрубність України від Москви. Зискавши безпосередній і виключний вплив на вибір гетьмана, а тим самим на ціле політичне життя України, вони стреміли тепер до цього, щоби підчинити своїй владі й прочі ділянки українського життя. На перший плян висувалася справа відірвання української церкви з під влади царгородського патріярха та підчинення її московському, що у всьому виконував би волю царя. Москва добре розуміла, яку велику вагу й значіння має для українського народу церкву. Вона знала, що владу над країною має той, хто володіє душами її населення. Ця влада була в руках незалежного від Москви українського, київського митрополита, тому в інтересі москалів було мати на київському митрополитом престолі людину, що залежна від Москви, діяла би згідно з волею царів та помагала би накладати ярмо на український нарід. Це московське стремління увінчалось успіхом за гетьманування Івана Самійловича. Винесений московською протекцією на гетьманський престіл, Самійлович, щоби не стратити ласки царя, покорився царській волі й погодився на підчинення української церкви зверхній владі московського митрополита. Цього акту dokonano зновже в насильний спосіб, проти виразної волі чималої більшості українського вищого й низчого духовенства.

Дня 29. червня, 1685 р. зааранжовано в Києві вибори митрополита, що на них перепер Самійлович кандидатуру луцького владики князя Гедеона Четвертинського, а в осіні того року московський патріярх Іоаким висвятив номіната. Соболі, червінці й наказ турецького везира примусили патріярха в Царгороді погодитися з доконаним фактом. Москва доконала свого. В її руках нашілися тепер ще одні поводи українського життя, що їх вона стягала з кожним роком сильніше, щоби цілковито загнудзати всякі сепаратистичні стремління українського народу.

Цей акт був вступом до послідовної заміни на церковних становищах українців москалями, що згодом перетворилася в цілковите обмосковщення української церкви, яка від

Мурована дзвіниця біля церкви в Радшичях, коло Команьчі.

тепер стала знаряддям в руках царів, орудником їхньої імперіялістичної, займанницької політики та заборолом їхнього володіння на Україні.

А з Гетьманом, що вислугуючись Москві дав свою згоду на цей ганебний акт сталося це, що звичайно діється з кожним, що вислугується панській ласці. Одного дня ця панська ласка кінчиться, слугу копняком викидається за двері, як викидається на смітник непотрібну річ. Так сталося і зі Самійловичем. Після невда-

ного походу на Крим, що відбувся літом 1687 р., під проводом московського князя Голіцина, його посуджено про зраду.

Дня 22. липня 1687 р. в таборі над Колошаком Самійловича арештували й вислали в кайданах до Москви, а відсіля, без слідства й суду, заслали разом зі сином Яковом на Сибір. Неповинного в нічому другого сина гетьмана — Григорія, арештували, вивезли в Сівськ і тут серед страшних тортур замучили.

Апостольський Адміністратор Лемківщини не признає „Відродження“.

Ілюстрований журнал Українського Проти алькогольного й Противінікотинного Руху у Львові поміщує в 10. числі осьцяку неймовірно вістку:

„Усім відомо, що бл. п. Апост. Адмін. Лемківщини о. Масцюх звернув нашому Т-ву посилку книжок та на письмо, в якому Головна Рада просила за співпрацю лемківського духовенства в намірі поборювання алькоголізму й нікотинізму на Лемківщині, відповів, що радо доручить усьому підчиненому собі духовенству співділати з Т-вом, коли в своїй діяльності йтиме по напрямним Общества ім. Качковського, а назву „українське“, „український“ замінить на „руске“, „руский“... Оце настала зміна: Дня 19. вересня канцелярія вислала на адресу Апостольського Адміністратора о. Якова Медвецького нового листа з проханням за співпрацю та знову залучила деякі книжки для розпорядимости Адміністрації в намірі їхнього поширення поміж

духовенством і лемками. Посилка вернула до Т-ва з допискою „одмувіоно пшеиенця“. На листа досі не маємо відповіді й мабуть і не скоро її одержимо, хіба що новий Адміністратор знов захоче „русского язичія“. Подаємо цей характеристичний випадок до відомого всього громадянства“.

РОДИЧІ!

Чи знаєте, що найкращою газеткою для дітвори є безперечно

„СВІТ ДИТИНИ“

яка існує 18 літ і своїм змістом виховала вже одно покоління. Спробуйте заперунерувати „СВІТ ДИТИНИ“ для своїх діточок, а побачите скільки радості справите їм через те.

Річна передплата 5 золотих.

Для заграниці 1 дол. ам.

Кожне число має 32 сторін друку, а в тексті багато образків. На зміст газетки складаються: байки, казки, історичні оповідання, описи подорожей і з життя звірят, забави, ігри, деклямації та загадки.

Напишіть по оказове число на адресу: „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморевича 3.

Велике національне торжество.

У селі Лосе, новосандецького повіту, відбулося величаве торжество з нагоди 75-ліття смерті Тараса Шевченка.

Розпочалося воно відспіванням „Заповіту“ хором Лосян і Нововесян. Вступне слово виголосив Іван Гамбаль, богослов, „Золоті думки Тараса Шевченка“ Грицько Сташак, син Анни та Романа, 6-літній хлопча, „Ставайте, кайдани порвіте“, „Учітеся брати мої“, „Встане Україна“ Ірочка, 4-літня доня Кобанього та Любомир Піх, 5-літній син Меланії й Івана, „Батьку наш“ хор, „Розрита могила“ Степанія Гамбаль, дружина Михайла, „Гей, титату, тату наш“ — хор, „Шевченкові Роковини“ Галюся Марко, внучка Впр. о. кан. Смолинського, „Поклін Кобзареві“ Мирослав Кобаній, син Меланії й Льва. Хором проводив громадянин Лев Кобаній.

На це велике торжество прибули гості з доколичних сіл і міст,

з Криниці, Солотвини; з Нового Санча приїхав о. Р. Шумило в товаристві багатьох громадян; з Лабової, о. Корнова, з Матієвої, о. В. Хробак, з Берестя о. Весоловський, з Нової Веси о. кан. Смолинський зі сином, що в Криниці ординує як купелевий лікар, з Великої Ростокі о. А. Пакош та багато світської інтелігенції. Та хоч погода була дуже непривітна, у торжестві взяло участь поперх 250 учасників.

Усі точки програми виконані так нашим найменшим українським цвітом, як також хором, випали під кожним оглядом без найменшої догани, понадсподівано та викликали якнайкраще вражіння на присутніх.

Торжество закінчив Впр. о. В. Смолинський подякою всім, що організували та звеличали це велике перше того роду торжество в західних українських оселях.

Андрій Волошин.

Над Груші, в Дубрівчату, Закутинь, Велика долина, Долина, Мала долина, Границі, На Піддубках, на Ставку, Поповой, на Ружу. — Вигін, Місткой. Луки мають назви: Пастивник, Клин, Косівка. Худобу в нас не пасуть як по інших селах на пасовиськах, лише по межах і горах. Давно було велике пасовисько на „Притоках“, але наші прадиди лакоми на горівку і ковбасу продали пасовисько дідичеві. Мабуть з цих часів залишилася пісня:

Червона ружа трояка,
Мала я мужа пияка.
Пішов до коршми, тай ся вплив,
Прийшов до дому, тай ня бив.

А я о то не дбаю,
Іду до сусіда, гуляю.
А в сусіда гарний син —
Сподобав мі ся Гарасим...

Молоко носять до Сянока, з якого мають ще такі найкращий зарібок. Є у селі 3 сєлепи, 2 українські і один жидівський, до якого ще нерозумні ходять купувати. Час вам вже отямитись, не спомагати жида, а купувати у своїх. Стоїть ще коршма, давня твердиня замість „Просвіти“. Але тепер вже трохи нарід зрозумів і вже так не витирає жидівських стін. Читальня „Просвіти“ міститься в громадській домі, бо ще не маємо власної домівки. Але дасть Бог дочекати, то добемося власної хати. І піде праця повним ходом. Головою читальні є громадянин Антін Зошак. Читальня передплачує часописи: „Наш Лемко“, „Неділя“, „Жіноча Доля“, „Жіноча Воля“, „Наш Прапор“. Тепер закуплено книжок за сто злотих. Три рази в тиждень відбуваються сходи членів на голосне читання газет і книжок.

До пізньої ночі блимає світло, де присутні знаходять правдиву розраду по цілоденній тяжкій праці.

Географічно-побутовий начерк.

Про село Руську Дубрівку.

На захід від Сянока, у гарній гірській околиці лежить село Руська Дубрівка. Про село переказують що давно в тій місцевості, росли великі дуби, і від того пішла назва Дубрівка. Простягається воно здовж залізничного шляху й головного гостинця, що веде зі Сянока до Риманова.

По середині села на горбочку стоїть мурована, з одною банею церквця, під покровом св. Димитрія. Наша релігійна твердиня. До недавня ще росли коло церкви величезні старі дуби, котрі обнималися в горі своїми могучими гілками, гейби браття. Німі сторожі св. церкви і Дубрівки. Як би вони так уміли говорити, то неоднораз розказали би; скільки то наших братів і сестер відійшло на вічний відпочинок. Вони там не одного й неодну оплакували, як переходив сумний похоронний похід під їх могучими конарами. Побіч церквці стоїть школа. Село має поперх 120 нумерів. Хати збільша криті дахівкою. Таки коло кожньої хати знаходиться маленький огородець з цвітами.

Найбільше назвищ у селі Пошиваків і Задорожних. Було в нас давно дві цегольні, одна на захід

від церкви, там, де тепер стоїть кузня Загачевського, а друга під Глиницями. Дубрівку з півночі заклонають виспі узгір'я, звані „Глиницями“, зі заходу відмежує від Заболотець річка Сянічок. До річки впливає маленький потічок „Ставицька“, що пливе між двома високими берегами. Поодинокі частини піль у нас називають як: Вовчу гору, Залуг, Млиницю, Перевороття, Грушиська, Доріжку, Солену воду, Верховину, Підмазури, Під гору, Під острый верх, Загуминки, Діброва, Насело, Лаз, Зрубань,

Не загинемо, коли маємо таких Сестер і Братів.

Наш заклик „Даймо дітям книжку!“ наводить щораз більше заінтересування. Наші Дорогі Читачі розуміють пекучу потребу поширення української книжечки між нашою молоддю на Лемківщині.

Нам не ходить про те, щоб купувати дорогі книжки, у вибагливих оправах із золоченим написом. Ні! Ми хочемо дати нашим дітям книжку добірну змістом, що запишеться золотими буквами в їх малих серденьках, а прочитане утри-

валиться навсе у її памяти. У звязку з тим одержали ми знову цінний дарунок від нашої громадянки Високостойної Добродійки Теодозії Гривнак з Едмонтона, що пересилає з власної пожертви шість доларів на закупно зразкової Дитячої Бібліотеки для українських діточок у Висовій біля Горлиць. За так щедрий дар шлемо Вам Дорога Землячко якнайщиріше українське „Боже заплаť“ — водночас запитуємо: хто черговий?

Що робити в листопаді.

В першу чергу заохотити молодь користати з ріжних фахових курсів і хоч одного юнака післати до господарсько-садівничої школи „Просвіти“ в Милованню.

Поширювати просвітні видання.

Списати всіх неписьменних від 15—30 року життя та заохотити їх до науки письма; zorganizувати для них навчання на курсах, гуртками й одинцем; вивчення за цю зиму бодай одного-двох неписьменних — уважати будемо за найкращий учинок кожного письменного; таким учинком повинен виказатися кожний член українських установ і наш передплатник-читач. Для пись-

менних організувати загально-освітні й національно-виховні курси, себто плянові виклади й читання з якоїсь ділянки знання. Довідатися як найбільше про рідну землю, історію та письменство — це найкращий шлях до національної свідомости й виховання.

Вшанувати 1. Листопад — утворення Західньої Области Української Народ. Республіки; присвятити згадки про похід Української Армії на большевиків і незабутній Базар (21. XI. 1921), де 350 Героїв — із піснею „Ще не вмерла Україна“ — віддали своє життя за волю України.

Дитячі садки в Березівщині.

Цього літа zorganizовано в 3-ох українських селах Березівщини дитячі садки: в Селиських — провідниця Ольга Сімко, у Володжі — пров. Євгенія Сорочак і в Гуті — пров. Степанія Бак. Користи великі. І діти мали опіку, коли старші йшли в поле до праці, а чого навчилися в садках через два місяці, побачили батьки на „пописах“, що відбулися: 23. серпня в Гуті, 28. серпня в Селиських, та 29. серпня у Володжі. Зі сльозами в очах дивилися мами й батьки, як їх малі аматори поводяться на сцені, виголошують віршики, роблять вправи під такт музики й співають пісеньки.

Також громадяни Улюча ста-

ралися про позволення на заложення дитячого садка, але березівське староство відмовило, кажучи, що там вже існує півколонія Т. Ш. Л., що має таке саме завдання, отже садок являється бездоцільним. Але пізніше таки позволення дало й садок зачався щойно першого вересня ц. р.

Булоб побажаним, що на другий рік zorganizовано подібні садки також в інших селах Березівщини, як Іздебки, Глудно, Лубна й Павлокома, що мають і відповідне приміщення й моглиб цілком легко дати утримання провідницям.

Передплатник.

—o—

Поучення, як писати вірші.

З книжечки Івана Сорокатога п. н. „До складу й прикладу“ ст. 20. (гляди: Новинки).

Пише письмо Іван Милий: „Брате Сорокатий! Я також хотів би вірші до складу складати. І помили всякі маю і перо й чорнило, і паперу накупив я, — та щось загатило! Тільки сяду, зачну слово, а далі ні кроку, хіба би хто нашіптував слово в слово збоку. І так нераз сиджу й добу, втомлюся, зіпрію, та нічого не виходить, брате заведію. Вже гадав я, що перо те недобре тримаю, й нераз писаря в гміні добре підглядаю. Так, що він раз обурился й став мене ганьбити, що я злії очі маю, можу наврочити. Думав я, що папір винен, та не винен братку, бо як мав я заплатити за пса карі пятаку, То з староства прийшла карт-

ка на таким папері, дуже добре там виходять усякі нумери; — Ну, й чорнило має добре, бо я, Іван Милий, підписався тим чорнилом — пятаку приймили! Отже яка на те рада, щоб вірші вдалися? Прошу Тебе, побратиме, порадь, обізвися. Та знай, що найгірший клопіт, як прийде до складу, щоб оба рядки кінчилися однако до ладу!

„От наприклад слово „свічка“, — а як доскладати? Ліпше „свічка“, чи „волічка“, щоб до ладу втяти?”

Про писаря і про вїйта хотів я писати, та чи до них можна в віршах щось пристосувати?... Порадь, друже Сорокатий, за це обіцяю,

Кооперативне Товариство

„РИЗНИЦЯ“

в Самборі

поручає свої багато засоблений склад всіх церковних предметів. Направляє старі фелони по найдешевшій ціні. Приймає замовлення на іконостаси, престולי, проповідниці, золочення іконостасів та маювання церков по цінах найнижчих за повною гарантією.

що за тиждень я картоплі корець присилаю.“

Я Милому відписую: „Оба ми Івани, тож мусимо спомагатись, поки сили стане. Тяжкі, Іване, твої труди, нема що кавати, видно, правда, що поети мусять бідувати. Й сам не знаю, чи потраплю дати тобі раду, хіба трохи слів тут спряжу до складу і прикладу. От, наприклад, як хтось „січку“ ріже серед ночі, то допасуй січці „свічку“, щоб бачили очі. А як дівча ріже січку, або молодича, то вже радше тут „волічка“, до складу годиться. Одна біда: свічка може січку запалити, а волічку можна в січці легко загубити. То може ліпше січку на „річку“ покласти, та вважати, щоб у воду з січкою не власти. Або таке гарне слово (й гарна праця!): „писар“! До нього хіба пристане одиноке: „цісар“! Ну, а „вїйт“ — то ще трудніше, йому догодити, хіба „кіт“, та так би легко когось образити. Давби „мід“ — то знов від когось можна би почути: Ви гадаєте, це з медом, нині вїйтом бути?”

То, як бачиш, поет має не легку роботу, тільки легко набавитись всякого клопоту. Особливо, коли вїйта й писаря ціпає, або поетичне око на січку звертає.

Покищо хай буде й того тобі нині досить, та Іван ще дасть по раду, як Іван попросить.

Лиш бульбою, чи чим іншим прошу не платити, бо концесії не маю, — не вільно приймати.

А натоміць таке раджу: як і далі тяжко буде тобі віршувати, то послухай, пташко: Маєш ти так, мучитися і нічку не спати, кращеб тобі ту картоплю на Боже віддати, — щоб до віршів уже в тебе пропала охота, бо без талану охота — то чортівська псота.

Й ручу тобі, що як пічне при віршах впрівати, то покине віршувати й

Іван Сорокатий.

Що нового в політиці.

В Іспанії повстанці побіждають на всіх фронтах і постійно зближаються до Мадриду. Червоні більшовицькі війська ставлять дуже малий опір. Успіхами повстанчих військ затривожилися більшовики. Вони за всяку ціну хотіли би не допустити до побіди повстанців в Іспанії, бо це причинилося би до упадку більшовизму в Європі. Совіти висилають до Іспанії харчі, зброю, літаки та навіть своїх офіцерів. Але це їм мало помагає, бо світ вже вситився більшовицького раю. Більшовизм, як відомо, щілою парою суне на загладу Європи, її культурних цінностей і цивілізаційних здобутків. І саме з уваги на те всі держави Європи зєднуються проти червоної загрози Москви. Це сліпа ненамісті хлопа. Нехай село робить, що бажалаб поширити єспанську війну на цілу Європу.

Врешті бачимо, до чого жидівство разом з більшовиками стремить. Для приміру наводимо один уступ з жидівської жаргонової газети „Гайнт“: „Жиди не хочуть в місті хлопа. Нехай село робить, що хоче. Нехай роздрібнюється. Нехай поглотить у себе всі землі понад 50 гектарів, нехай дальше роздрібнюється, нехай продукує ще дешевше. До міста нехай не входить, бо то не для них! Страгану нехай не займає, хлоп призначений до плуга. Звернення селян до міст це грабіж й анархія!“

Тож після жидівсько-більшовицького пляну — хлоп має гинути, коби лише жидова розживалася. І ще потому дивуються жиди, що проти них росте філя ненависті...

ЦЕНТРОСОЮЗ

Львів, ул. Зіморевича ч. 20/22.

поручає мила власного виробу до прання й миття з запахом, мило тоалетове (троякий формат), мило до голення; нитки з власній навивальні. — Завантажується експортом: яєць, беконів, фасолі заграницю. Має на складі: штучні погної, насіння, господарські машини і приладдя. — Всі українські Кооперативи на Лемківщині робить замовлення тільки в „Центросоюзі“, Львів, Зіморевича ч. 20/22.

Дивуються люди:

Якто воно таке можливе? Такий тяжкий час, такий великий календар, а такий дешевий?

Який календар?

КАЛЕНДАР МІСІОНАРЯ НА 1937 РІК

Один календар тільки 75 гр.
Замовляти: ОО. Василіяни, Жовква.

Практичні відомости і поради.

Плями від нафти й олію: натирати зимною водою з милом, бо від теплої води товста пляма ніколи не пустить.

Мокрі чоботи не скорчаться, якщо скинете їх з ніг на насипаєте в них вівса. Овес втягне вогкість і напучнявіє, а чобіт висхне та затримає свою форму й не потріскає.

Грудю в коней вилікуємо примінуючи теплі купелі з відвару рум'янку, шалшії, або дубової кори; опісля добре витерти, а потім посмазувати льняним олієм на пів з вапняною водою. По кожному моченню ніг добре їх витерти.

Хемічні (атраментові) олівці дуже трійливі, тому ховати їх перед дітьми і не давати дітям таких олівців.

Шваби (каралухи) в кухні не будуть триматися, коли порозкладаємо галузки сухого або зеленого хмелю. Гострий запах їх виганяє.

Народна Торговля в Сяноці

поручає

членам, кооперативам і приватним купцям
поживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин і трав.

Чи ви вже маєте

„Ілюстровану історію Лемківщини“,
та „Українське весілля на Лемківщині“

якщо ні, то замовте ще нині.

Ціна обох книжок разом з поштовою оплатою 4 зл.

ЗАМОВЛЯТИ в Адміністрації „НАШ ЛЕМКО“, Львів, Зіморевича 3.

ВАЖНЕ!

Пасічничка Секція при кружку „С. Господаря“ у Вороблику корол. подає до загального відома, що в слічуючому (1937) році організує Централю скупу грибів на Лемківщині. Науку та підготовку до цього важного завдання вестимуть зимовою порою. Найвисший час перестати годувати жидівських посередників у Риманові, Дуклі, Коросні, Березові, Стрижеві, Яслі й др. містечках Лемківщини. За ближчими інформаціями писати на адресу: „Сільський Господар“ — Пасічничка Секція, Вороблик Королів., почта Врублік Шляхецькі, скр. почт. № 1.

На відповідь залучити значок за 25 сот.

Увага! Повищу новинку витяти й заховати, щоб не забути цього!

Вчіть своїх дітей ошаджувати і постарайтеся для них пушку й книжечку ошадности

Кооперативного Банку
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20

ПОСМІЙМЕСЯ КУЩЕНЬКА.

Ішов селянин через кладку з файкою в зубах. А парубки за ним гукають:

— Гей, дядьку, файка вам впаде у воду.

— Ні! — каже селянин — а файка бабевх у воду.

Яка ріжниця.

— Яка є ріжниця між верблюдом і паницею?

— Не знаю.

— Верблюд може працювати два дні не пивши води, а паниця може два дні пити не працюючи.

На селі.

Вчений: У вас, господарю, стайня за близько хати, — це дуже нездорово.

Селянин: Йй, або то правда? Аво в мене ще ні одна худобинка не згинула.